

Antigament, quan a algú li sobraven diners els posava sota d'una rajola: els atresorava. Avui, ja no cal fer això ja que, gràcies al fet que tenim un sistema bancari i financer molt perfeccionat, els diners sobrats els dipositem al banc. O bé els convertim en qualsevol dels variadíssims actius financers que ofereixen els moderns intermediaris especialitzats i dintre dels quals podem escollir col·locacions amb més o menys risc, amb més o menys rendibilitat, etc. El fet és que, d'aquesta manera, aconseguim que el diner dipositat, o col·locat, es posi immediatament en moviment i, com vulgarment es diu, es posi a treballar i a rendir dintre dels circuits de l'enorme i eficient xarxa financera internacional, dins de la qual les ordres de compra i venda viatgen a la velocitat de la llum. Davant d'aquesta meravella, però, algú podria preguntar amb tota lògica: aquesta fabulosa massa de diner en moviment, que és el que veritablement està comprant? Per ventura, productes del treball humà? O bé, una part d'aquesta riquesa només està rodant, sense comprar res a la indústria? No podria ocórrer que bona part d'aquesta massa rodant faci l'efecte d'un tresor en moviment? Seria, doncs en definitiva, un diner que només roda?

La veritat és que d'aquesta important qüestió gairebé mai se'n parla, potser perquè ens seria molt difícil, ara com ara, imaginar que una part

El diner que només roda

JOAN N. CASALS
Expresident de Pimec

del diner que s'està movent dins del sistema pugui estar rodant, i engrair-se, en el buit. Més ben dit, que es pugui moure de pressa, tot i que tardí molt temps a comprar quelcom d'efectiu. No obstant això, el fet és que cada dia apareixen més símptomes de l'existència de cúmuls de diner internacional que estan treient rendiments crematístics d'unes contínues transaccions que, en definitiva, no fan altra cosa que mantenir-lo en flotació per un temps indeterminat dins del firmament financer, a base de convertir contínuament aquest diner en diferents menes de tresors. Això, a l'espera d'abaixar-lo algun dia al terreny de l'economia ordinària a fi de finançar el consum o bé l'empresa i la producció. I que consti que no estem pas parlant de filosofia, sinó d'una realitat pràctica que en determinades circumstàncies esdevé força evident. Una d'aquestes circumstàncies, per exemple, fou la recent època de crisi dels primers 90, durant la qual el volum del consum va registrar un llarg estancament -i un descens- i al mateix temps va caure en picat el volum de la inversió real (indústria, construcció, etc.) No

obstant això, és xocant que, durant aquesta llarga crisi, la quantitat de diner no va pas disminuir al país.

Com tampoc es va rebaixar el volum dels tresors formats per les diverses espècies d'actius financers que estaven en circulació. Així doncs, és evident que si el mateix volum de diners comprava menys volum d'articles, forçosament havia de quedar una part de diner que no comprava res de real. I, tot i això, és ben curiós que aquest diner vagarós continuava movent-se, i el més xocant encara és que estava donant rendiments crematístics més alts que mai.

En relació amb aquests cúmuls de diner ocios i flotant, seria molt interessant potser treure alguna fotografia instantània de l'actual sistema financer en marxa, ja que així podríem veure millor el que està passant amb aquests fluxos monetaris que estan en constant i ràpid moviment. Així, per exemple, si bé podríem veure que tot el diner que entra al sistema un dia o altre en sortirà, la instantània ens remarcaria que molt d'aquest diner es troba de camí. Un camí més o menys llarg i de més o menys durada. Però el que compta és

que tot aquest diner que veuríem caminant és, en definitiva, un diner que ha entrat però que encara no ha sortit. Equival, doncs, a una massa permanent de diner que està en camí de comprar però que, de moment no ho ha fet. O sigui, que és un cúmul persistent de diner en situació de desocupat. I això, atès l'enorme volum de les transaccions financeres actuals -unes 50 vegades més el dels intercanvis comercials- pot significar que estem mantenint, sense voler una massa molt respectable de diner en situació improductiva.

Una última consideració pot ajudar-nos a calibrar la magnitud d'aquest fenomen del diner que està en situació transitòria d'inactiu. Si és veritat que qualsevol mercat de compravenda, perquè pugui funcionar necessita una certa massa monetària, el mercat financer no pot ésser una excepció. Llavors, malgrat que l'enorme velocitat de les seves transaccions reduirà moltíssim el volum d'aquella massa necessària, també es veritat que aquí les transaccions són de grandària descomunal. La massa de diner captiva, doncs, no podrà ser menystinguda si es pensa que pot restar molta capacitat de compra al consum de les famílies i, més que tot, a la inversió de les empreses.

Probablement és aquesta una de les qüestions que aniran guanyant importància davant del ciutadà, tot i que el primer a tocar-ne les conseqüències és l'empresari.